

Şehir önderlerinin yıllardır yoğurup şekillendirdiği kalkınma manifestosunun temel taşları şöyle şekillenmiştir:

- Kış turizmi,
- Sağlık,
- Eğitim
- Hayvancılık...

2011 Üniversitelerarası Kış Oyunlarının şehrimizde yapılmasıyla Kış Turizminde sıçranma yaşandı. Sektör önemli tesislere kavuştu, büyük yatırımlar yapıldı.

Daha da önemlisi 'bu iş Erzurum'da olur' anlayışı ülke içinde ve dış dünyada yerleşti. Erzurum, dünya kış turizmi ailesinin birinci sınıf üyesi oldu.

Erzurum'un sağlık merkezi olması konusunda Sağlık Bakanı Recep AKDAĞ, büyük emekler verdi, sağlık alt yapısında önemli adımlar atıldı. Bölge hastanesi fiziki koşullar bakımından sayılı merkezler arasına girdi. Üniversite hastanesi tesis ve hekimlik düzeyi bakımından aşama kaydetti. Organ naklinde iddialı hale geldi.

Erzurum'da 'sağlık kenti kurulması kararlaştırıldı'. Bölgenin uluslararası boyutta ileri sağlık merkezi olmasında bu proje hayati önem taşıyor

Erzurum, 'üniversite şehri' olma yolunda da büyük adımlar attı. İkinci üniversite yasası çıktı. Teknik Üniversitenin iyi bir teşkilatlanma ve çağdaş bölümlerin açılmasıyla 'Bilim ve Teknoloji Üssü' olması mümkündür. Bazı vakıf üniversiteleri'nin de yakında devreye girmesi beklenmektedir.

Bu dört ana kalkınma direğinin dördüncüsü olan 'Tarım ve Hayvancılık' alanında 'büyük atılımların' zamanı gelmiş bulunuyor.

Tarım ve Hayvancılık sektörüne yönelik olarak destekleme/teşvik/kredi uygulamalarında belli bir başarı düzeyi yakalanmıştır.

Ancak, dünya ve ülke koşullarından kaynaklanan bir takım olumsuzlukların üstesinden gelmek için zaman ve ek kaynağa ihtiyaç duyulmaktadır.

Doğu Anadolu ve Erzurum ölçeğinde düşünecek olursak, kalkınmada önceliğin 'Hayvancılık ve bağlı küçük sanayiye' verilmesi düşüncesinde hemen hemen ittifak sağlanmıştır.

Bu nedenle ENER, bölgenin hayvancılık potansiyelinin geliştirilmesi konusunun öncelikli olarak ve müstakilen ele alınması gerektiği

düşüncesindedir. Doğu Anadolu Bölgesi, Hayvancılık bakımından 'ekonomik-genetik bir yeteneğe' sahiptir. Bu nedenle, bu alanda yapılacak isabetli yatırımların kısa sürede sonuç vereceği değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin uygulayacağı '**Hayvancılıkta Devrimsel Dönüşüm Projesi'nin** Doğu Anadolu Bölgesi Eksenli ve Erzurum merkezli olması gerektiğini savunuyoruz.

Bunun için Erzurum gerekli altyapıya sahiptir, daha ileri standartlara ulaşma yolunda da emin adımlarla yürümektedir.

Şu haliyle Erzurum, birçok ilin ulaşmak için çaba gösterdiği hizmetlere sahip durumdadır;

- Karayolu ulaşımı bakımından merkezi durumdadır,
- Hava ulaşımında iyi bir noktadadır. Hava limanı yenilenmiş ve 'Hava Meydanı' statüsünden 'Hava Limanı' statüsüne kavuşturulmuştur.
- Trabzon limanı ile irtibat sağlayacak çalışmalar gündemdedir.
- Türk Cumhuriyetleri ile demiryolu bağlantısını sağlayacak Bakü-Tiflis-Türkiye Demiryolu güzergâhındadır.
- Erzurum, 21.yüzyılın Çağdaş İpek yolu merkezi olmaya aday ve ehildir.
- Coğrafi bakımdan da stratejik bir özelliğe sahiptir.
- Önümüzdeki yirmi yıllık süreçte 'Bilişim ve yazılım' alanında merkezi noktaya gelmeye adaydır. Üniversiteler ve ATATEKNOKENT, yüksek vizyon ve iyi yönetimle bu hayali gerçekleştirebilir.
- Kış Turizminin tanıtım sinerjisiyle şehrimize 'küresel bir pencere' açılmış durumdadır.

Bunlar ve benzeri gelişmeler **Erzurum'u, 'Büyük Projelerin odak şehri'** olmaya elverişli hale getirmiş bulunmaktadır.

Bu büyük projelerden birisi de '**ERZURUM'U ORTADOĞU VE AVRAS'YANIN HAYVANCILIK MERKEZİ'** yapmaya yönelik 'Hayvancılıkta büyük atılım' projesidir.

Projenin Bölgesel bir özellik taşıması için öncelikle Erzurum Merkez'de 'bölgesel altyapının' düzenlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bir nevi 'Acil Eylem Planı' diyebileceğimiz bu hazırlık aşamasının

Üç evresi bulunmaktadır.

1. ERZURUM ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİNİN KURULMA KARARININ 2011 YILI İÇİNDE VERİLMESİ, BÖLGENİN 3 YIL İÇİNDE HİZMETE GİRMESİ...
2. BÖLGENİN ATATEKNOKENT'LE ORTAK ÇALIŞMA KOŞULLARININ KURULUŞ AŞAMASINDA PLANLANMASI VE TESİSLEŞMENİN BU ÇERÇEVEDE YAPILMASI.
3. ÜRETİCİNİN KOOPERATİFLEŞME VE ŞİRKETLEŞMESİNİN HIZLANDIRILMASI.

Yüksek teknolojiye dayalı hayvancılık sanayinin kurulabilmesinin ilk adımı, **HAYVANCILIK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ**'nin kurulması olacaktır.

Hayvancılık Organize Sanayi Bölgesi Projesi, Erzurum'un kalkınmasında, yeni istihdam alanlarının açılmasında önemli bir rol oynayacaktır. Projenin hayata geçirilmesiyle birlikte yem bitkisi üretimi ve istihdam alanları artarak gelişecek, nakliyecilik sektörü ivme kazanacaktır.

Buna paralel olarak hayvancılık sektörüne bağlı sanayi yatırımları da devreye girecektir.

2008 Yılında ilgili yasada yapılan değişiklik ve bilahare yayımlanan yönetmelikle, gerekli koşulları taşıyan illerde OSB'lerin kurulması kolaylaştırılmış ve bu alanda SİYASİ KARARLILIK ortaya konulmuştur.

Diyarbakır OSB bitmek üzeredir.

Diyarbakır Tarıma Dayalı İhtisas Süt-Besi Organize Sanayi Bölgesi, bu alanda Türkiye'deki ilk uygulama olup Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı arasında imzalanan protokol ile kurulma çalışmalarına 2009 yılında başlanmıştır.

Toplam 187 hektar üzerinde kurulan OSB'nin 84,4 hektarlık kısmı sanayi alanı olarak planlanmıştır. Bu alanda toplam 103 parsel mevcut olup 82 adet besi ve 21 adet süt üretim işletmesinin kurulması planlanmıştır.

Uşak, Afyon ve daha birçok ili sıradadır.

Konya OSB önemli merhale kat etmiştir.

Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, Konya'da kurulacak Hayvancılık Organize Sanayi Bölgesi tamamlandığında, 18 bin 250 büyükbaş, 9 bin küçükbaş hayvanın yetiştirileceğini ve yaklaşık 200 milyon liralık yatırım alanının oluşacağını geçen gün katıldığı bir TV programında açıklamıştır.

Asıl, OSB kurulması gereken illerin başında kuşkusuz Erzurum gelmektedir.

OSB kurmadan kamunun ve özel yatırımcının HAYVANCILIK ALANINDA yatırım yapması mümkün değildir.

Bu nedenle, konu son derece önemli ve acildir.

Erzurum'un Diyarbakır ve Konya'nın çabalarından alacağı örnekler vardır ve bu illerin girişimleri incelenmelidir.

İllerin, Bölgelerin ve Ülkelerin Hayvancılık ve Gıda Sektöründe iddialı olması **GIDA ÜRETİMİNİN SANAYİLEŞMESİNE** bağlıdır. Bunun için de OSB'nin kurulması, atılacak ilk ve temel adımdır.

- Gelişmiş ülkelerde KÜMELENME son derece önemsenmeye ve kabullenmeye başlanmıştır. Yani hangi hammadde hangi bölgede mevcutsa ona yönelik işlemede o bölgede yapılmakta ve kalite büyük ölçüde artırılmaktadır. İlimizde de KÜMELENME kapsamında hayvansal hammaddelerin ve ürünlerin üretildiği

modern bir **HAYVANCILIK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ** kurulması son derece önemli ve kaçınılmazdır.

- Gelişmiş ülkelerde hayvancılığa dayalı gıda ürünlerinin üretiminde son derece yüksek teknolojiler uygulanmaktadır. Ülkemizde ve bölgemizde bu tür tesislere ihtiyaç vardır. Kaliteli ve Türk Gıda Kodeksi'ne uygun hayvansal ürünlerin üretiminde ve pazara sunulmasında önemli problemler mevcuttur. Bölgede ileri teknoloji ile donatılmış tesislerin açılması bu problemlerin aşılmasında önemli katkılar sağlayacaktır.
- Örneğin ERZURUM da kanatlı hayvan kesim ve taze ürünler üretim ve ambalajlanmasına yönelik MODERN BİR KANATLI KESİM HANESİ yoktur.
- Diğer mezbaha ve et kombinaları da yeterli teknik kapasiteye sahip değildir.
- Hayvansal ürünler üreten işletmelerin tesis maliyetleri yüksektir, bu nedenle mutlaka devlet desteğine ihtiyaç vardır. Erzurum Büyükşehir Belediyesi ve Et ve Balık Kurumu tarafından yapılacak et kombinası da bu organize sanayi bölgesi kapsamında yapılmalıdır.
- Gelişmiş teknolojilerde karkas kalite özelliklerinin belirlenmesinde “*ultrasonik*” sistemlerden büyük ölçüde yararlanılmaktadır, bu sistemler et tesislerinde yaygınlaştırılmalıdır.
- Dağıtım ağının oluşturulması da son derece önemlidir.
- Yerel Marka yaratımı konusu üzerinde özellikle durulmalıdır.
- Oluşturulacak hayvancılık organize sanayi bölgesinde **HAYVANSAL ÜRÜNLER DANIŞMANLIK, AR-GE ve ANALİZ MERKEZİ (AGREDİTE OLMUŞ)** da mutlaka oluşturulmalı ve bu organize sanayi bölgesine gelecek bütün hammaddeler ile üretilen bütün ürünlerin analiz edilerek kalite kontrolleri yapılmalı

ve kalite uygunluk belgesi almadan organize sanayi bölgesine çıkarılmamalı ve dağıtımı yapılmamalıdır. Bu merkezde oluşturulacak AR-GE ünitesinde de bu organize sanayi bölgesindeki üretim tesislerinin yeni ürünler üretme ve ürünlerini geliştirme imkânları sağlanacaktır. Bu hayvansal ürünlerde MARKA ŞEHİR olmada da önemli katkı sağlayacaktır. (Gıda Güvenirliği konusunda ülkemizin ve bölgemizin çok geride kaldığı bir gerçektir).

- **HAYVANCILIK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ'NDE** kullanılacak hammaddeler (et, süt vs.) bölgedeki tesislerden temin edilecektir. Ancak bölgede bulunan tesisler büyük ölçüde yeni teknolojiye sahip değildir.
- Özellikle BELEDİYE MEZBAHALARI son teknolojiden ve hijyenik şartlardan yoksundur ve teknik altyapı yönünden kullanılamaz özelliktedir. Bu nedenle bu tesislerden HAYVANCILIK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ için uygun hammadde temin etmek mümkün değildir. Bu nedenle planlanan projede bu tesislerinde MODERN ve UYGUN hale getirilmesi gerekmektedir.
- Hayvancılığa dayalı sanayide en önemli sıkıntılardan birisi de KALİFİYE ELEMAN EKSİKLİĞİDİR. Bu konuda da üniversitelerde ve ilçelerdeki Meslek Yüksek Okullarında ilgili spesifik bölümler açılarak kalifiye eleman ihtiyacı karşılanmalıdır.
- Oluşturulacak hayvancılık organize sanayi bölgesinde SOĞUK DEPO VE ŞOK ünitelerinin de mutlaka oluşturulması gerekmektedir. Bu tesislerde organize sanayi bölgesine gelecek hammaddeler ile üretilen ürünlerin uygun bir şekilde muhafazası mümkün olacaktır.
- Oluşturulacak Hayvancılık Organize Sanayi Bölgesinde özellikle ürünlerin ve hammaddelerin ambalajlaması noktasında **NANOTEKNOLOJİ** imkânlarından da faydalanılması gerekir.

ALABALIK, ARICILIK

Erzurum'un, ülkenin **GIDA SANAYİ VE ÜRETİMİ BAŞKENTİ** olması için 'Gıda konusunun' toplu şekilde ele alınması ve planlamaların buna göre yapılması gerekmektedir.

Atatürk Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesinin bu alandaki uygulamaları örnek teşkil edecek düzeydedir.

Yine şehrin ve Bölgenin '**Organik Bal Üretim Merkezi**' olma potansiyeli son derece yüksektir.

Bu iki konu, hem ATATEKNOKENT'İN gündeminde olmalı, hem de kurulacak Hayvancılık Organize Sanayi Bölgesinde bu alanlara yönelik planlamalar yapılmalıdır.

SÜT TOZU FABRİKASI

Özellikle süt sanayindeki büyük hamlelere ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılan çeşitli araştırmalarda sektörde henüz yeterli büyüklüğe gelinmemiş olmasına rağmen, bugün ithal etmek zorunda kaldığımız birçok üründe kendi kendimize yeterli hale geldiğimiz görülmektedir.

Süt ürünlerinin yanı sıra, Erzurum'un bir '**SÜT TOZU ÜRETİM MERKEZİ**' olması için uzun vadeli planlamalara ihtiyaç vardır.

Hayvancılık Organize Sanayi Bölgesi yapılandırılırken bu konu da dikkatten uzak tutulmamalıdır.

Erzurum'da fenni gübre, toprak ve yeraltı suyunu kirletecek miktarlarda verilmediğinden topraklarda ciddi kirlilik yoktur. Ayrıca, dağlık bölgelerde tarımsal kimyasallar kullanılmamaktadır.

Dağlık alanlarda organik olarak kendi başına yetişen bitki türü fazladır.

Bu potansiyel değerlendirilerek, organik tarım ürünleri ve hayvansal ürünlerin markalaşması yolunda planlamalar yapılmalıdır.

ENER, **Erzurum Organize Hayvancılık Bölgelerinin (EOHB)** 'da gerçekleştirilecek yatırımların iki ana ekseninde düşünülmesini önermektedir.

• DOĞRUDAN KAMU YATIRIMLARI

- Bu bölgelere geniş üretici kitlesinin yararlanmasını hedefleyen yatırımların tamamı doğrudan Devlet tarafından gerçekleştirilecektir.
- Modern ahırlar devlet tarafından kurulacaktır.
- Küçük sanayi kuruluşları, atölye ve fabrikalar da doğrudan kamu eliyle hizmete sokulacaktır.
- Aynı şekilde kanatlılar için de kümes türü modern tesisler kurulacaktır.
- Modern kesim haneler ve yan tesisler de Devlet eliyle kurulacaktır.

- **BU TESİSLER, DAHA SONRA ÜRETİCİ VE ÖZEL İŞLETMELERE UYGUN KOŞULLARDA KİRALANACAKTIR.**
- **YETERLİ ÜRETİM VE İSTİHDAMI SAĞLAMAYAN KİRACILARIN SÖZLEŞMSİ FESH EDİLECEKTİR.**
- Bölgede yatırım yapacak küçük üreticilerin örgütlenmelerine devlet öncülük edecektir. Bu konuda AB uygulamaları dikkate alınacaktır.
- Bu ve benzeri özel uygulamalarla, mali gücü kısıtlı bölgesel üretici 'Üretim Çarkına' dâhil edilecektir.

Kooperatifleşme ve şirketleşmede KAMU DANIŞMANLIK VE SEVK İDARE rolünü, ATATEKNOKENT ise teknoloji transferi vizyonunu yükleneyecektir.

• **ÖZEL SEKTÖR YATIRIMLARI**

(EOHB)'da, büyük üretici ve girişimlerin kendi adlarına yapacakları yatırımlar teşvik edilecek ve her türlü kolaylık sağlanacaktır.

Yatırım yapacak büyük işletmelerin KÜÇÜK YATIRIMCILARA finansman, donanım ve teknoloji alanında yardımcı olma şartı getirilecektir.

Özellikle, Japonya ve Kore'nin kalkınma stratejileri yakından incelendiğinde bu ülkelerin devlet önderliğinde, devletin aktif ve destekleyici bir rol oynadığı sanayileşme politikası izledikleri gözlenmektedir.

Piyasa tam olgunlaşmadan serbestleştirilmesi uzun dönemli kalkınma perspektifi açısından istenmeyen durumların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu nedenle, bölge hayvancılığı, ülke ve dünya ile rekabet edecek koşulları taşıyana kadar DEVLET tarafından DOĞRUDAN YATIRIMLARLA desteklenmelidir. Tıpkı Avrupa ve ABD 'de olduğu gibi.